

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, доцента Бодрової Тетяни Олександрівни
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів

дисертаційного дослідження О.В.Туровець

*«Формування методичної культури магістрів музичного мистецтва
у процесі фортепіанного навчання»,*

поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Дисертаційне дослідження О.В.Туровець «Формування методичної культури магістрів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання» присвячено розробці актуальних методичних проблем фахової підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва у контексті такої важливої сфери суспільного життя як культура, що виступає сукупністю всіх видів суспільного буття, спрямованого на виявлення та розвиток сутнісних сил людини через перетворювальну діяльність.

На основі низки актуальних методологічних підходів (діяльнісного, рефлексивного та консолідаційного) автором визначено сутність, зміст та структуру феноменів «культура», «педагогічна культура», «методична культура», «фортепіанне виконавство» та «фортепіанне навчання», розглянуто специфіку підготовки магістрів-піаністів у закладах вищої педагогічної освіти та запропоновано цікаву авторську методику та актуальні педагогічні умови її впровадження, що створюють широке мистецько-культурне поле для продуктивного застосування активних методів методичної та музично-виконавської навчальної роботи.

Актуальність теми дисертації зумовлена потребами сучасної музично-педагогічної освіти у фахівців, спроможних нести молодому поколінню любов до музичного мистецтва та музичного виконавства через розуміння визначальної ролі культури у становленні творчої особистості. У роботі доведено значущість формування методичної культури педагога-музиканта як запоруки його успішної мистецько-освітньої діяльності, як міцного підґрунтя для особистісного розвитку та самовдосконалення.

Зазначена актуальність підсилюється низкою існуючих суперечностей, а саме: між необхідністю досягнення високих результатів магістрантів у майбутній музично-педагогічній діяльності та недостатністю відповідних передумов для цього в існуючому рівні їх методичної підготовки; між потужним потенціалом фортепіанного навчання фахівців в межах магістратури та недостатнім його використанням у процесі формування методичної культури магістрів-піаністів.

Мета дослідження полягала у розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній апробації педагогічних умов і методики формування методичної культури магістрів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання.

Визначена мета передбачала необхідність постановки низки *завдань*, у процесі вирішення яких автором проаналізовано стан досліджуваної проблеми у науковій та методичній літературі; уточнено сутність методичної культури викладача гри на фортепіано; розкрито специфіку підготовки магістрів-піаністів у закладах вищої педагогічної освіти; визначено структуру методичної культури магістрантів та запропоновано педагогічні умови її формування; розроблено критерії і показники та встановлено рівні сформованості методичної культури магістрів музичного мистецтва; теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено методику формування досліджуваного феномена у процесі фортепіанного навчання.

Об'єкт дослідження: процес фахової підготовки магістрів музичного мистецтва у закладах вищої освіти.

Предмет дослідження: педагогічні умови і методика формування методичної культури магістрів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання.

Для досягнення мети і розв'язання поставлених завдань було застосовано низку теоретичних, емпіричних та статистичних методів дослідження. З використанням *теоретичних* методів здійснювався аналіз наукових джерел з проблеми дисертації для з'ясування базових понять; застосовувалися синтез, порівняння, систематизація; метод екстраполяції, класифікація отриманих теоретичних та експериментальних даних для формулювання концептуальних положень та висновків дослідження. *Емпіричні* методи було застосовано у діагностиці (психолого-педагогічне спостереження, анкетування, тестування, індивідуальні та групові бесіди, проблемно-перцептивні завдання, опитування, моделювання), у проведенні педагогічного експеримента (констатувального і формувального). За допомогою *статистичних* методів було проведено математичне обчислення динаміки стану досліджуваного феномену для підтвердження ефективності педагогічних умов та авторської методики.

Науково-теоретичним здобутком дисертанта є розгляд проблематики, пов'язаної з визначення оптимальних шляхів і засобів формування методичної культури студентів-магістрантів у процесі фортепіанного навчання, в актуалізації потенціалу методичної підготовки фахівців мистецько-освітнього профілю, у віднайдені й використанні резервів методичної роботи для продуктивної художньо-педагогічної взаємодії. У зазначеному контексті феномен *«методична культура магістрів музичного мистецтва»* розуміється автором як інтегративна особистісна якість, що являє собою здатність оцінювати

та коригувати виконавські досягнення учнів у відповідності до прогнозованого результату шляхом використання цілеспрямованих методико-технологічних прийомів для створення естетично-обгрунтованої та педагогічно-доцільної інтерпретації музичних творів.

Слід зазначити, що авторське визначення досліджуваного феномена є достатньо розгорнутим, таким, що охоплює усі сфери його дії - від особистісно-прогностичного до художньо-технологічного.

В характеристиці *категорії «методична культура»*, достатньо глибоко проаналізованої з культурно-освітніх та художньо-естетичних позицій, зацентровано увагу на даному феномені як дієвому механізмі реалізації мистецько-педагогічних процесів, пов'язаних, з одного боку, з формуванням культури самого педагога-музиканта, а з іншого – індивідуальної траєкторії розвитку учня. Особливо слід зазначити, що учень у дослідженні виступає активним учасником мистецько-освітнього процесу, суб'єктом художніх взаємин, на якого спрямовується методичний вплив та здійснюється перевірка ефективності методів і прийомів формувальної роботи.

Результати теоретичного аналізу основних категорій і понять дали автору підстави для виокремлення змістової структури досліджуваного феномена в єдності мотиваційно-інформаційного, операційно-технологічного, рефлексивно-оцінного та корекційно-комунікативного компонентів.

Важливо зазначити, що розроблена в дисертації змістово-структурна характеристика методичної культури магістрів-піаністів виступає, згідно позиції автора, у єдності елементів формального і неформального змісту, а саме: програм, норм, методик та творчості, імпровізації, педагогічної евристики.

В окресленні *методичних засад дослідження*, поданих у комплексі педагогічних умов і власне авторської методики, заслуговує на увагу стрижнева методична позиція автора про визначальну роль художньої комунікації як інструменту використання ціннісного потенціалу мистецтва інтерпретації у доведенні доцільності тієї або іншої методичної позиції. Особливий інтерес викликає комунікативна сторона дослідження методичної культури магістрантів, в якій прослідковується стійкий художньо-комунікативний ланцюг, що складається з трьох елементів: викладач - студент - учень.

Процес формування методичної культури майбутніх педагогів-піаністів представлено графічно у вигляді *організаційно-методичної моделі*, зміст і структурна послідовність елементів якої не викликає заперечень. Заслуговує на схвалення розроблена дисертантом у якості функціональної основи дослідження низка педагогічних умов, що привертають увагу своєю актуальністю, доцільністю і комплексністю упровадження.

Слід зазначити, що розроблений дисертанткою критеріальний апарат для визначення рівнів сформованості методичної культури магістрантів відображає багатогранні сутнісні зв'язки елементів досліджуваного явища, а здійснені в

дослідженні процедури двоетапної діагностики характеризуються логічною послідовністю і чіткістю реалізації (методики «Круглий стіл», «Академічне прослуховування» тощо).

Щодо формувальної роботи, проведеної у чотири етапи згідно принципів системності і послідовності, то серед використаного методичного арсеналу особливо ефективними й цікавими виявилися, на наш погляд, методика «План-стратегія», ігри-тренінги «Я – викладач» та «Я – редактор», відеометод, а також такі методи як «Відкритий урок», метод ескізного вивчення творів, навчально-методичної конференції, актуалізації ситуації успіху, сугестивний метод тощо.

В описі експериментальних результатів з перевірки авторської методики на усіх етапах впровадження її продуктивність підтверджено позитивною формувальною динамікою та переконливими математичними розрахунками.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження визначається тим, що в ньому *вперше* здійснено цілісне дослідження формування методичної культури магістрів-піаністів у процесі фахової підготовки; обґрунтовано педагогічні умови та розроблено методик у формування методичної культури магістрів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання; визначено критерії та показники сформованості означеної якості; *уточнено* сутність поняття «методична культура магістра, майбутнього викладача фортепіано»; *конкретизовано* зміст професійно спрямованого фортепіанного навчання студентів магістратури у закладах вищої освіти; *подальшого розвитку* набули положення педагогічної науки про методи і форми удосконалення фахової майстерності магістрів як майбутніх викладачів вищої школи.

Практичне значення дослідження полягає в ефективності апробації запропонованих педагогічних умов та розробленої поетапної методики формування методичної культури магістрів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання. Матеріали дисертаційного дослідження можуть слугувати підставою для оновлення та коректування змісту таких навчальних дисциплін як «Основний музичний інструмент» (фортепіано), «Виконавський практикум», «Методика навчання гри на фортепіано», для збагачення форм проведення різних видів практики студентів магістратури, для розробки сучасних освітніх програм підготовки магістрів у відповідності до їх спеціалізації, а також використовуватись у процесі написання навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій з питань фахової підготовки майбутніх викладачів фортепіано.

Текст дисертації викладено доступною мовою, сучасним науковим стилем з критичним аналізом та висновками. Основні положення та опис результатів дисертації сформульовано автором самостійно.

Результати дослідження повною мірою відображено у 7 одноосібних науково-методичних публікаціях здобувача, що засвідчують основні положення

дисертації, з яких 3 у наукових фахових виданнях України, 1 у зарубіжному науковому виданні, 3 у збірках матеріалів Міжнародних конференцій.

Висновок. Дисертація О.В.Туровець «*Формування методичної культури магістрів музичного мистецтва у процесі фортепіанного навчання*» є цілісним завершеним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент -

кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри хорового диригування
та теорії і методики музичної освіти
УДУ імені Михайла Драгоманова

Бодрова Т.О.

Підпис
ЗАВІРЯЮ: зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
Підпис
20 23 р.

